

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul legii privind indicațiile geografice, specialitățile tradiționale garantate și mențiunile facultative de calitate

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
<p>Proiectul Legii privind indicațiile geografice, specialitățile tradiționale garantate și mențiunile facultative de calitate a fost elaborat de către Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală (AGEPI), definitivat și promovat de Ministerul Justiției.</p> <p>Totodată, în procesul de elaborare a proiectului a fost implicat expertul Dariusz Goszczyński, care a acordat suport consultativ în cadrul proiectului „Swiss PartnersHIP Moldova”. Recomandările formulate în acest context au fost luate în considerare la elaborarea proiectului.</p>
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
<p>Proiectul legii privind indicațiile geografice, specialitățile tradiționale garantate și mențiunile facultative de calitate constituie o prioritate stabilită în <i>Programul Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 306/2025</i> (acțiunea nr. 1 din Capitolul 7 ”Dreptul proprietății intelectuale” Clusterul 2 ”Piața internă”).</p> <p>Proiectul de act normativ, elaborat în vederea protejării produselor autohtone și valorificării patrimoniului agroalimentar și artizanal al Republicii Moldova, are scopul:</p> <ul style="list-style-type: none">- transpunerii prevederilor actelor UE relevante în domeniu;- actualizării cadrului normativ în domeniul protecției denumirilor de origine (DO), indicațiilor geografice (IG) și specialităților tradiționale garantate (STG) în corespundere cu noile necesități în domeniu și standardele internaționale;- perfecționării procedurilor de examinare a cererilor de înregistrare a DO, IG și STG și înregistrare a acestor obiecte de proprietate intelectuală.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
<p>Obiectivul sistemului de protecție a IG, DO și STG este de a asigura protejarea denumirilor geografice atribuite produselor agricole, agroalimentare și artizanale, care au o origine geografică specifică și care posedă calități, reputație sau caracteristici esențial legate de acea origine (<i>în cazul IG și DO</i>) sau de tradițiile locale de producere (<i>în cazul STG</i>). Protecția acestor obiecte de proprietate intelectuală presupune atribuirea denumirii geografice producătorilor care respectă prevederile caietului de sarcini a acelu produs.</p> <p>Raporturile în domeniul protecției IG, DO și STG, la nivel național, sunt reglementate nemijlocit de următoarele acte normative:</p> <ul style="list-style-type: none">- Legea nr. 66/2008 privind protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine și a specialităților tradiționale garantate (în continuare - Legea nr. 66/2008);- Legea nr. 101/2014 pentru aprobarea simbolurilor naționale asociate indicațiilor geografice protejate, denumirilor de origine protejate și specialităților tradiționale garantate;- Regulamentul privind procedura de depunere, examinare și înregistrare a indicațiilor geografice, denumirilor de origine și a specialităților tradiționale garantate, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 610/2010;

- Hotărârea Guvernului nr. 644/2010 cu privire la desemnarea autorităților competente abilitate cu atribuții și responsabilități referitoare la produsele cu denumiri de origine și indicații geografice și la specialitățile tradiționale garantate și a autorităților competente responsabile de controalele oficiale privind conformitatea acestor produse.

IG și DO sunt denumiri care identifică produse ale căror caracteristici sau reputație sunt legate de originea lor geografică și, în special, de factorii naturali sau umani din locul de origine respectiv. IG și DO sunt protejate ca drepturi de proprietate intelectuală pentru a promova concurența loială prin prevenirea utilizărilor ilegale.

Astfel, IG și DO reprezintă instrumente valoroase de marketing cu ajutorul cărora producătorii își individualizează pe piață produsele de calitate, care posedă caracteristici specifice. Aceste sisteme de calitate garantează autenticitatea pentru consumatori și desemnează produse cu valoare mai mare.

Sistemul STG a fost adoptat, la nivel UE în anul 1992, și este conceput pentru a valorifica produsele și metodele de producție tradiționale. Sistemul protejează denumirea produsului, însă nu oferă protecție DPI și nici nu limitează aria geografică de producție. În Republica Moldova sistemul STG a fost reglementat prima dată în Legea nr. 66/2008, fiind la acel moment un element nou pentru legislația națională. Acest sistem a fost reformat în anul 2012, extinzând domeniul de aplicare al protecției pentru a preveni „utilizarea abuzivă, imitarea sau evocarea” și „orice altă practică de natură să inducă în eroare consumatorii”.

Protecția juridică a IG, DO și STG pe teritoriul Republicii Moldova se asigură în temeiul înregistrării lor la AGEPI, în modul stabilit de Legea nr. 66/2008, sau în baza tratatelor internaționale, inclusiv a acordurilor bilaterale, la care Republica Moldova este parte.

Așadar, pentru a beneficia de o denumire de origine protejată (DOP) sau de o indicație geografică protejată (IGP) ori pentru a fi recunoscut ca STG, un produs trebuie să fie conform condițiilor stabilite într-un caiet de sarcini, omologat printr-o decizie a autorității competente abilitate. În prezent, elementele constitutive ale caietului de sarcini sunt stabilite conform art. 8 al Legii nr. 66/2008.

Dinamica indicatorilor statistici și numărul DO/IG solicitate spre înregistrare/protejate pe teritoriul Republicii Moldova este prezentată mai jos.

Tab. 1. Indicații geografice și denumiri de origine solicitate pentru înregistrare în Republica Moldova

Cereri depuse	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
pentru DO	51	4	58	12	6	5	2	5	186
pentru IG	247	47	0	3	1	288	0	0	89

Legea nr. 66/2008 constituie, în prezent, legea cadru în domeniul de referință, și, deși, acest act normativ reglementează sistemul național de protecție a IG, DO și STG, instituit conform

principiilor generale și conceptelor stabilite de tratatele internaționale în domeniu, transpunând un șir de acte normative europene din acest domeniu, evoluția concomitentă a sistemului de protecție a proprietății intelectuale și a așteptărilor beneficiarilor acestuia impune actualizarea continuă a legislației, pentru a oferi solicitanților și titularilor de drepturi un sistem de protecție a obiectelor de proprietate intelectuală racordat standardelor UE.

La nivel european, în ultimii ani sistemul IG a fost revizuit și consolidat, fiind acordate competențe și responsabilități sporite grupurilor de producători de produse cu IG, fapt ce determină un impact pozitiv asupra competitivității IMM-urilor. Urmare studiilor și consultărilor publice efectuate, autoritățile europene au constatat că un regulament unic și digitalizarea completă a proceselor sunt pozitive pentru transparența procesului de înregistrare și contribuie la obiectivul de a „asigura un nivel de trai echitabil pentru comunitatea agricolă”.

Astfel, în scopul sporirii protecției conferită IG ca drepturi de proprietate intelectuală, inclusiv prin reducerea timpului necesar pentru a obține înregistrarea și consolidarea acestor drepturi în numele grupurilor de producători, având o importanță considerabilă prin corelarea sa cu strategia europeană de sustenabilitate, au fost adoptate două acte de bază: *Regulamentul (UE) 2023/2411* al Parlamentului European și al Consiliului din 18 octombrie 2023 privind protecția indicațiilor geografice pentru produsele artizanale și industriale și de modificare a Regulamentelor (UE) 2017/1001 și (UE) 2019/1753 și *Regulamentul (UE) 2024/1143* al Parlamentului European și al Consiliului din 11 aprilie 2024 privind indicațiile geografice pentru vin, băuturi spirtoase și produse agricole, precum și privind specialitățile tradiționale garantate și mențiunile facultative de calitate pentru produsele agricole, de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1308/2013, (UE) 2019/787 și (UE) 2019/1753 și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 1151/2012.

Specificăm că actele internaționale în domeniul de referință includ „*denumirile de origine*” în termenul de „*indicații geografice*”, iar „*protejarea indicațiilor geografice*” semnifică garantarea autenticității unui produs pentru consumatori și a drepturilor exclusive ale producătorilor în ceea ce privește utilizarea IG. O astfel de protecție a IG poate fi asigurată numai printr-un sistem corespunzător și eficient de asigurare a respectării drepturilor privind IG.

Cadrul juridic în vigoare oferă un nivel adecvat de protecție împotriva utilizării abuzive a IG, însă sistemul este expus mai multor provocări, fiind identificate pe parcursul anilor mai multe lacune și problematice. Corespunzător, odată cu aprobarea actelor normative europene menționate este judicios de a ajusta actele naționale din domeniu la noile reglementări.

În acest context, au fost constatate următoarele probleme:

1. Lipsa organismelor corespunzătoare de control.

Valoarea adăugată a produselor cu DOP, IGP și a STG depinde de încrederea consumatorului. Aceasta este determinată de existența unui sistem de monitorizare adecvat, bazat pe controale oficiale, realizate prin metode eficiente de verificare și control, însoțite de acte (certIFICATE) ce confirmă corespunderea produsului desemnat cu IG, DO sau a STG caracteristicilor specifice declarate. **Sistemul național de protecție a IG, DO și STG din Republica Moldova**, similar celui stabilit la nivel european, **garantează oricărui producător, care respectă dispozițiile legii, dreptul de a beneficia de un sistem de control oficial** (art. 34 alin. (1) din Legea nr. 66/2008).

Problema majoră cu care se confruntă în prezent producătorii din Republica Moldova, potențiali beneficiari ai dreptului de utilizare a IGP sau DOP, precum și producătorii STG constituie lipsa organismelor de verificare/certificare a conformității produselor cu caietele de sarcini corespunzătoare pentru unele categorii de produse desemnate cu IG, DO și a STG.

Astfel, **deși producătorii dețin dreptul legal de utilizare a DO, IG înregistrate, din cauza că nu există organisme corespunzătoare de control, acești producători nu pot desemna produsele sale cu denumirile protejate**, spre exemplu: IGP Zabriceni, DOP Brânza de Popeasca și IGP Dulceață din petale de trandafir Călărași.

Mai mult ca atât, aceste deficiențe ale sistemului de DO, IG și STG din Republica Moldova au un impact nefavorabil și în contextul angajamentelor asumate de țara noastră urmare semnării Acordului de Asociere dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană. Conform art. 67 și art. 68 din acordul menționat, o direcție prioritară a părților semnatare constituie cooperarea în vederea promovării dezvoltării agricole și rurale, îndeosebi prin apropierea treptată a politicilor și a legislației, această cooperare acoperind în special promovarea unor politici în domeniul calității și a mecanismelor lor de control, inclusiv indicațiile geografice și agricultura ecologică. Așadar, în condițiile unui sistem care nu garantează producătorilor și consumatorilor monitorizarea produselor desemnate cu IG, DO și a STG, devine dificilă cooperarea părților și pe segmentul angajamentelor recunoașterii și protejării indicațiilor geografice originare de pe teritoriile acestora, asumate în temeiul prevederilor Secțiunii a 3-a „Indicații geografice” din Capitolul 9 „Drepturi de proprietate intelectuală” al Acordului de Asociere RM-UE.

În acest context, este important de precizat faptul că *urmare semnării acestui acord* a fost solicitată protecția pe teritoriul Republicii Moldova a **3739** indicații geografice din UE, dintre care 3648 sunt valabile, iar 91 au fost anulate. Totodată, în baza Acordului de Asociere RM-UE, *8 IG din Republica Moldova sunt protejate în UE*. În anul 2024, nu au fost recepționate IG pentru care s-ar solicita protecție pe teritoriul Republicii Moldova.

2. Dezechilibre în lanțul de aprovizionare cu alimente

Grupurile de producători de produse cu IG dețin un rol esențial, acționând în calitate de solicitanți pentru a înregistra o IG/propune modificări ale caietului de sarcini al produsului. Cu toate acestea, nu toate IG sunt gestionate în mod sistematic de grupuri de producători funcționale, care după înregistrarea IG, adesea nu acționează împreună pentru a gestiona IG în ceea ce privește comercializarea produselor sau asigurarea respectării dreptului asupra IG.

Lipsa unei definiții clare în ceea ce privește structura, capacitatea juridică și rolurile grupurilor de producători de produse cu IG îi împiedică pe membrii acestora să exercite drepturi colective în gestionarea IG și în promovarea, comercializarea și protejarea activului lor colectiv de IG.

Grupurile de producători se confruntă, de asemenea, cu concurența din partea altor operatori de-a lungul lanțului de aprovizionare cu alimente, ceea ce poate pune sub presiune veniturile producătorilor.

Acordarea unor competențe și responsabilități sporite grupurilor de producători este cea mai importantă provocare pentru revizuirea sistemului IG. Asociațiile de întreprinderi și întreprinderile/organizațiile de întreprinderi au confirmat în UE faptul că consolidarea responsabilităților grupurilor de producători de IG ar avea un impact pozitiv asupra competitivității IMM-urilor.

3. Lipsa practicilor durabile în cadrul sistemelor de calitate (Sustenabilitate).

Din însăși definiția indicației geografice se deduce legătura dintre produse, mediul lor natural și cunoștințele, obiceiurile producătorilor locali.

Deși protecția IG nu necesită respectarea niciunui criteriu de sustenabilitate, produsele agricole/alimentare cu IG încorporează unele caracteristici în una sau mai multe dintre cele trei dimensiuni ale acestui termen:

- *de mediu*: rezultă din legătura intrinsecă a produselor cu IG cu o anumită zonă, cu factorii săi naturali specifici, și care rezultă din metodele de producție adaptate la zona respectivă;
- *socială*: datorită exploatării de-a lungul timpului a know-how-ului producătorilor locali și a practicilor tradiționale;
- *economică*: valoarea adăugată a unui produs cu IG este garantată pentru producătorii locali.

Ca și alți operatori, fermierii și întreprinderile din Republica Moldova care produc produse cu IG trebuie să respecte cerințele legale pentru a evita poluarea, dar și pentru a respecta standardele de ocupare a forței de muncă și protecția socială a lucrătorilor. În plus, producătorii de IG au posibilitatea de a îmbunătăți rezultatele sociale și de mediu. Prin urmare, scopul stabilirii și respectării principiilor/criteriilor de sustenabilitate este de a stimula/crește rezultatele în materie de durabilitate mai mult decât nivelul minim legal și bunele practici.

Mulți consumatori aleg să cumpere alimente produse într-un mod durabil – ecologic, eficient din punctul de vedere al utilizării resurselor, responsabil din punct de vedere social și etic – dar adesea nu au încrederea necesară.

În plus, producția de IG trebuie să facă față provocării dificile de a furniza produse care contribuie la o alimentație mai sănătoasă și mai echilibrată, păstrându-și în același timp atuu tradițional, având în vedere și mai mult marea varietate de IG înregistrate.

4. Norme și proceduri complexe

Necesitatea simplificării înregistrării IG a fost identificată, inclusiv la nivel UE, în cadrul consultărilor publice efectuate în contextul revizuirii sistemului de protecție a IG, ca fiind o provocare importantă. Asigurarea unor proceduri eficiente privind acordarea protecției IG prin intermediul unor norme clare și coerente va contribui la consolidarea sistemului – în special pentru asociațiile de întreprinderi, întreprinderi/organizațiile de întreprinderi și autoritățile publice.

În esență, proiectul legii oferă un grad înalt de protecție denumirilor înregistrate în calitate de IG, contribuind la creșterea valorii adăugate produselor cu IG și susținerea micilor producători printr-un cadru legislativ clar și echitabil. Totodată, proiectul asigură **reguli precise pentru producători, comercianți și autorități**, consolidând încrederea consumatorilor în autenticitatea și calitatea produselor oferite. Această inițiativă reprezintă un pas esențial pentru integrarea Republicii Moldova în sistemul juridic european al IG și pentru promovarea patrimoniului agroalimentar și artizanal național.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Propunerea de act normativ vizează următoarele **obiective generale**:

- consolidarea sistemului de protecție a IG (termen ce include și ”denumirile de origine”) și a STG, precum și instituirea unui sistem de protecție pentru mențiunile facultative de calitate, asigurând astfel alinierea la acquis-ul și standardele europene, ceea ce va contribui la

dezvoltarea rurală, sustenabilitate și competitivitate, prin sprijinirea producătorilor locali și a produselor tradiționale;

- sporirea utilizării IG și a STG, în beneficiul economiei rurale.

Obiectivele specifice identificate:

➤ Îmbunătățirea aplicării normelor privind IG pentru a proteja mai bine DPI și IG pe internet, inclusiv împotriva desemnărilor și utilizărilor cu rea-credință în sistemul de nume de domeniu (DNS), precum și combaterea contrafacerii.

➤ Contribuirea la creșterea sustenabilității sistemului alimentar autohton prin integrarea unor criterii specifice de sustenabilitate.

➤ Oferirea oportunităților producătorilor și grupurilor de producători de a gestiona mai eficient activele legate de IG și încurajarea dezvoltării de structuri și parteneriate în cadrul lanțului de aprovizionare cu alimente.

➤ Sporirea percepției corecte a pieței și sensibilizarea consumatorilor cu privire la sistemele și logourile IG, pentru a le permite consumatorilor să facă alegeri în cunoștință de cauză.

➤ Consolidarea cadrului juridic în vederea simplificării și armonizării procedurilor de depunere a cererilor de înregistrare a noilor denumiri și de modificare a caietului de sarcini al produsului.

➤ Garantarea protecției denumirilor produselor alimentare tradiționale pentru o mai bună valorificare și conservare a produselor și metodelor de producție tradiționale.

Inițiativa urmărește să asigure protecția eficace în Republica Moldova a drepturilor de proprietate intelectuală pentru IG și să sporească gradul de utilizare a acestora și a STG. În rezultat, producătorilor li se acordă mijloacele necesare pentru a-și proteja produsele cu IG în Republica Moldova prin instituirea unui sistem uniform similar celui din UE, care va duce la creșterea credibilității și recunoașterii DO/IG/STG moldovenești în comerțul offline și online național și internațional și reducerea utilizărilor abuzive ale acestor obiecte de proprietate intelectuală, inclusiv în mediul digital;

Proiectul conține norme care au scopul să instituie un sistem coerent, clar privind înregistrarea, utilizarea și protecția DO/IG, după caz, pentru produse ca vin, produse alimentare, agricole, artizanale și industriale și a STG și include următoarele dispoziții:

Capitolul 1: Dispoziții generale (art. 1-4)

În dispozițiile generale sunt definite domeniul de aplicare al proiectului, atribuțiile oficiului de proprietate intelectuală în domeniul de relevanță. De asemenea, dispozițiile generale conțin o listă de definiții (art. 3). În plus, este prevăzută norma care reglementează protecția datelor cu caracter personal prelucrate în cursul procedurilor de înregistrare, de aprobare a modificărilor, de anulare, de opoziție, de control.

Capitolul 2: Indicații geografice (art. 5-50)

În acest capitol sunt incluse norme privind sustenabilitatea, solicitantul (enumerate cerințele aplicabile solicitantului), conținutul documentelor aferente cererii (caietul de sarcini și documentul unic), modificarea caietelor de sarcini, anularea înregistrării IG. De asemenea, este descrisă procedura de opoziție, inclusiv cu referire la rolul Comisiei de examinare a opozițiilor

și observațiilor, care va examina opozițiile depuse la înregistrare și opozițiile depuse la modificările caietului de sarcini.

Capitolul 2 conține și dispoziții privind nivelul de protecție a IG, norme aplicabile IG atunci când acestea sunt folosite ca ingrediente, clarifică termenii generici și înregistrarea unor IG omonime, precum și legătura cu mărcile.

Totodată, capitolul prevede norme referitoare la grupurile de producători recunoscute, legătura cu utilizarea termenilor în numele de domeniu pe internet. Acest capitol include și normele privind utilizarea simbolurilor indicațiilor și a abrevierilor pe etichete, precum și în materialele publicitare referitoare la produsul în cauză.

Capitolul 3: Specialități tradiționale garantate și mențiuni facultative de calitate (art. 51-66)

Acest capitol stabilește normele aplicabile sistemului STG. În raport cu normele existente, acest capitol clarifică produsele pentru care se poate înregistra un STG și criteriile aplicabile înregistrării STG (nu se mai impune ca STG să dețină un caracter specific). De asemenea, capitolul include norme clare și sistematizate privind procedura de înregistrare a STG.

Totodată, acest capitol stabilește normele aplicabile mențiunilor de calitate facultative.

Capitolul 4: Controlul (art. 67-76)

Normele privind controalele oficiale incluse în acest capitol, stabilesc atât verificarea corespunderii unui produs desemnat printr-o IG sau un STG cu caietul de sarcini aferent, cât și monitorizarea utilizării IG și STG pe piață.

Suplimentar normelor privind desemnarea autorităților competente responsabile cu efectuarea controalelor oficiale în vederea verificării conformității cu prevederile caietului de sarcini, proiectul prevede o noutate pentru sistemul național și anume - procedura bazată pe declarația pe proprie răspundere a producătorului, în cazul produselor artisanale și industriale.

De asemenea, acest capitol include norme privind delegarea sarcinilor de control către organisme delegate și persoane fizice, precum și condițiile în care se efectuează delegarea, obligațiile organismelor delegate, persoanelor fizice, precum și a autorităților competente care au delegat sarcini de control. Scopul delegării anumitor sarcini de control este de a facilita activitatea de control a autorităților competente și de a eficientiza întreg sistemul.

Informațiile referitoare la autoritățile competente, la organismele de evaluare a conformității, organismele delegate și persoanele fizice se vor publica, pentru a se asigura transparența și pentru a permite persoanelor interesate să le contacteze.

Capitolul 5: Asigurarea respectării drepturilor (art. 77-87)

Normele privind asigurarea respectării drepturilor în materie de IG și STG realizează transpunerea deplină a Directivei 2004/48/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004 și asigură persoanelor care produc produse cu IG sau STG un grad înalt de protecție a acestor obiecte de proprietate intelectuală.

Astfel, prin consolidarea regimului juridic aplicabil asigurării respectării drepturilor de proprietate intelectuală în materie de IG și STG, se preconizează următoarele rezultate:

- garantarea valorificării corespunzătoare a IG/STG;
- crearea premiselor pentru ameliorarea competitivității;
- reducerea considerabilă a numărului de cazuri de încălcare a drepturilor;
- creșterea interesului persoanelor de a utiliza și investi în produse cu IG sau STG.

Capitolul 6: Prevederi comune (art. 88-97)

Capitolul respectiv include norme privind procedura de contestare a deciziilor, taxele și procedurile aferente acestora, registrele naționale și Buletinul Oficial de Proprietate Intelectuală.

Capitolul 7: Dispoziții tranzitorii și finale (art. 98-99)

La data intrării în vigoare a prezentei legi, Legea nr. 66/2008 privind indicațiile geografice, denumirile de origine și specialitățile tradiționale garantate, cu modificările ulterioare, se abrogă. Proiectul de act normativ va intra în vigoare la data de 2 aprilie 2027. Argumentele în susținerea acestei opțiuni se referă la necesitatea elaborării/modificării unor acte normative subsidiare, dar relevante domeniului, precum și în vederea asigurării unei perioade de tranziție pentru grupurile de producători care au înregistrat la AGEPI indicații geografice și specialități tradiționale garantate ca să ia toate măsurile complementare necesare în vederea ajustării caietului de sarcini și, după caz, a documentului unic, prevederilor prezentei legi.

Precizăm faptul că în conformitate cu prevederile art. 1 alin. (4) din proiect, în sensul prezentei legi, termenul „indicații geografice” include și denumirile de origine pentru vin, denumirile de origine pentru produsele agricole, inclusiv produsele alimentare. Acest aspect de principiu transpune prevederile art. 1 din Regulamentul (UE) 2024/1143.

Totodată, în art. 1 din proiect se face o delimitare clară cu referire la produse și tipurile de obiecte de proprietate intelectuală pentru care acestea se înregistrează.

Deși proiectul de lege conține prevederea de la art. 1 alin. (4), aceasta nu exclude înregistrarea în continuare a denumirilor de origine pentru vin, denumirile de origine pentru produsele agricole, inclusiv produsele alimentare. Acest fapt derivă din principiul general aplicabil sistemului de protecție, precum și respectă prevederile tratatelor internaționale din domeniu la care Republica Moldova este parte, inclusiv Acordul de Asociere RM-UE.

Menționăm că, sistemele de calitate reprezentate prin denumiri de origine și indicații geografice protejează anumite denumiri pentru a promova caracteristicile unice ale produselor legate de originea lor geografică, precum și de tehnicile și practicile tradiționale.

Deși au la bază același scop și principii de înregistrare, protecție și control, totuși reprezintă două obiecte de proprietate intelectuală distincte, cu cerințe și statut diferite, și sunt înscrise în două registre naționale - Registrul național al indicațiilor geografice, după caz, Registrul național al denumirilor de origine.

În concluzie, proiectul de act normativ prezintă următoarele **noutăți cheie**:

➤ *Domeniul de aplicare - sistematizarea și raționalizarea.* Noua lege va include pentru prima dată o delimitare clară a categoriilor de produse pentru care se poate înregistra o DO, IG sau un STG, fiind în concordanță cu noile prevederi UE din domeniu.

➤ *Grupul de producători recunoscut.* În vederea consolidării sistemului de protecție a IG, stimulării cooperării între producători, creșterii valorii economice și culturale a produselor cu IG, prezentul proiect instituie recunoașterea oficială a grupurilor de producători ca actori-cheie în gestionarea și promovarea produselor cu IGP. Recunoașterea conferă grupului capacitate juridică clară de a acționa în numele tuturor producătorilor, inclusiv în fața autorităților și în cadrul procedurilor administrative relevante.

Grupul recunoscut dobândește competențe extinse, inclusiv în ceea ce privește: supravegherea respectării caietului de sarcini, promovarea sustenabilității, protejarea denumirii

împotriva utilizării necorespunzătoare și colaborarea cu autoritățile de control. Mecanismul de recunoaștere a acestor grupuri se va face în baza unor criterii uniforme stabilite de regulament.

➤ *Sustenabilitatea*. În scopul consolidării valorii adăugate a IG, proiectul include posibilitatea integrării aspectelor de sustenabilitate în specificațiile produselor. Producătorii sunt încurajați să adere la practici durabile, care includ obiective de mediu, sociale și economice, care depășesc standardele obligatorii. De asemenea, ei pot elabora un raport de sustenabilitate care reflectă angajamentele asumate în materie de protecție a mediului, echitate socială și viabilitate economică. Acest raport vizează promovarea practicilor durabile în cadrul sistemelor de calitate protejate. Măsura urmărește creșterea transparenței și sprijinirea unei tranziții sustenabile în sectorul agroalimentar, în acord cu obiectivele Pactului verde european.

➤ *Observația - pentru DO/IG*. Această etapă are scopul de a încuraja transparența și participarea publică, ajutând la depistarea din timp a erorilor sau conflictelor fără a se ajunge la un litigiu. Orice persoană fizică sau juridică sau autoritate competentă pot depune observația în termen de 3 luni de la data publicării documentului unic și a caietului de sarcini. Observația nu conferă niciun drept autorităților sau persoanelor care o depun și nici nu declanșează o procedură de opoziție.

➤ *Procedura de opoziție - clară, transparentă și eficientă, aliniată la bunele practici europene și care simulează etapele europene într-un cadru național*. Opoziția se depune de orice persoană fizică sau juridică cu un interes legitim, în termen de 3 luni de la data publicării cererii de înregistrare sau cererii de modificare în BOPI. Nou față de sistemul de opoziție actual constituie:

- instituirea Comisiei de examinare a opozițiilor și observațiilor – organ colegial, care va examina opozițiile depuse la înregistrare sau la modificarea caietului de sarcini de către persoanele interesate și va formula recomandări privind acordarea sau nu a protecției IG. Comisia va fi formată din reprezentanți ai AGEPI și ai autorităților competente, în dependență de categoria de produs pentru care se solicită înregistrarea DO/IG. Componenta nominală a Comisiei se va aproba pentru fiecare caz în parte.

- informarea solicitantului cu privire la toate informațiile trimise de oponent pentru a-și justifica opoziția și acordarea unui termen părților pentru remedierea pe cale amiabilă a motivelor expuse în opoziție, în vederea realizării corecte a obiectivelor procedurii de opoziție.

➤ *Reglementarea clară a condițiilor și procedurilor aferente acordării perioadelor de tranziție*. Introducerea unor norme clare privind perioadele de tranziție asigură predictibilitate pentru producători, echilibru concurențial pe piață, sprijin autorităților în aplicarea unitară a legii și menținerea încrederii consumatorilor în produsele aflate în proces de conformare.

➤ *Reglementarea utilizării în calitate de piese componente sau ingredient a produselor cu indicație geografică (IG)*. Stabilirea regulilor privind utilizarea IG ca ingredient/piesă componentă permite extinderea lanțurilor valorice locale și dezvoltarea de produse derivate, protejând totodată reputația IG și oferind consumatorilor transparență, iar autorităților, instrumente clare de control

➤ *Norme transparente privind atestarea conformității cu caietul de sarcini*, întărește încrederea operatorilor economici în procesul de certificare, eficientizează activitatea organismelor de control, stimulează parteneriatele public-private și garantează autenticitatea produselor pentru consumatori.

➤ Declarația pe propria răspundere – pentru IG ce desemnează produsele artisanale și industriale. Declarația pe propria răspundere este un document oficial prin care solicitantul (grupul de producători, persoană fizică/juridică) declară faptul că produsul corespunde specificațiilor din caietul de sarcini al IG. Declarația se depune odată cu cererea de înregistrare și are rolul de garantare a autenticității și conformității, fără a necesita inițial un control formal ex-ante din partea autorității competente (în anumite cazuri).

Scopul declarației pe propria răspundere:

1. **simplificare procedurală:** se evită necesitatea controlului prealabil pentru fiecare solicitant, atunci când există garanția unei conformități.
2. **responsabilizare:** grupul de producători solicitant își asumă întreaga răspundere juridică pentru veridicitatea celor declarate.
3. **control ex-post:** autoritățile pot verifica oricând veridicitatea prin audituri sau inspecții.

➤ Mențiunile facultative de calitate. Mențiunile facultative de calitate oferă posibilitatea recunoașterii oficiale a unor caracteristici precum „*produs de munte*”, „*produs obținut în ferme familiale*” sau „*produs tradițional*”, sprijinind producătorii care nu se încadrează în sistemul IG, dar ale căror produse au valoare culturală și economică. Instituirea sistemului mențiunilor facultative de calitate are scopul creării unui instrument complementar sistemului IG, care permite recunoașterea și valorizarea unor caracteristici sau moduri de producție specifice, fără a fi nevoie de o delimitare geografică strictă, dar care contribuie indirect la dezvoltarea și diversificarea portofoliului de produse de calitate naționale.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Obligația de aliniere a legislației naționale la *acquis*-ul UE este un angajament al statului și, prin urmare, nu sunt identificate opțiuni alternative.

Lipsa unei intervenții de modificare a cadrului normativ în materie de DO, IG și STG va constitui un obstacol în procesul aderării Republicii Moldova și, totodată, va menține în continuare divergențele și carențele pe care le are la moment sistemul național de protecție a DO, IG și STG în raport cu sistemul european, precum și necorespunderea acestuia tuturor cerințelor de funcționare a pieței unice pentru drepturile de proprietate intelectuală, la nivel european.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Adoptarea unei noi legi privind indicațiile geografice, specialitățile tradiționale garantate și mențiunile facultative de calitate în Republica Moldova va avea impact asupra sectorului public, în special prin consolidarea cadrului instituțional, intensificarea responsabilităților administrative și creșterea nivelului de cooperare interinstituțională.

➤ Modernizarea instituțională și consolidarea capacităților AGEPI

O nouă lege va impune AGEPI modernizarea proceselor interne, inclusiv digitalizarea serviciilor, perfecționarea sistemului de înregistrare și publicare a informațiilor privind IG și a STG înregistrate, dar și instruirea personalului privind noile cerințe tehnice. Astfel se vor consolida relațiile de colaborare cu instituții internaționale (ex. OMPI, EUIPO, precum și oficii naționale de PI) pentru preluarea bunelor practici și integrarea într-un sistem global și european de protecție a acestor obiecte de proprietate intelectuală.

➤ Consolidarea instituțiilor publice implicate în sistemul de calitate

Noua lege impune consolidarea capacităților instituționale ale autorităților publice responsabile, în special:

- Delimitarea clară a atribuțiilor instituțiilor cu competențe de stabilire a politicilor în domeniu (ex. Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Culturii ș.a.) și instituțiilor de control și verificare (ex. autorități de certificare, organisme de inspecție). Această clarificare elimină suprapunerile, responsabilizează fiecare instituție și face întregul sistem mai coerent și predictibil.

- Stabilirea unor mecanisme clare de cooperare interinstituțională (obligații de raportare și consultare reciprocă, delegarea și implicarea reprezentanților autorităților în cadrul Comisei de examinare a opozițiilor și observațiilor, platforme de schimb de informații între autorități). Aceste mecanisme vor asigura o aplicare uniformă a legislației și o intervenție coordonată în procesul de acordare a protecției.

- Crearea unui cadru legal stabil și previzibil. Prin definirea clară a procedurilor, atribuțiilor și termenelor, autoritățile vor acționa într-un cadru previzibil și standardizat, care crește profesionalismul administrativ, reduce riscul deciziilor arbitrare sau contradictorii, oferă producătorilor un partener instituțional clar pentru fiecare etapă a procesului.

➤ *Îmbunătățirea relațiilor internaționale și a imaginii Republicii Moldova*

Adoptarea unei legislații moderne va transmite un semnal pozitiv partenerilor internaționali privind angajamentul Republicii Moldova față de asigurarea unui nivel înalt de protecție a proprietății intelectuale. Acest lucru va facilita negocieri comerciale, integrarea în piața unică europeană și dezvoltare și participarea în inițiative internaționale din domeniu.

Totodată, va consolida încrederea investitorilor străini în capacitatea instituțiilor din Republica Moldova de a asigura protecția juridică a instrumentelor de individualizare a produselor și de a susține dezvoltarea economică bazată pe competitivitate.

Proiectul nu presupune crearea unor noi instituții, ci **optimizarea celor existente**, ceea ce permite **încadrarea în sistemul instituțional actual, cu un impact pozitiv** pe termen mediu și lung.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Estimarea financiară a costului elaborării prezentului proiect de act normativ și o estimare financiară preliminară a costurilor de implementare a activităților planificate sunt prezentate în Programul Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029 (acțiunea nr. 1 din Capitolul 7 "Dreptul proprietății intelectuale" Clusterul 2 "Piața internă").

Proiectul vizat implică instituirea Registrului național al denumirilor de origine, Registrului național al indicațiilor geografice și Registrului național al specialităților tradiționale garantate în format electronic, fapt pentru care este necesară asigurarea cadrului normativ de reglementare. De asemenea, este necesară operarea modificărilor cadrului normativ conex pentru a asigura corespunderea legislației naționale noului act adoptat, atât la nivel de legi, cât și la nivel de hotărâri de Guvern, care conțin referințe și reglementări privind denumirile de origine, indicațiile geografice, specialitățile tradiționale garantate, precum și referitoare la legea în vigoare la moment (propusă spre abrogare prin proiectul legii). În acest sens, este necesară efectuarea unei analize a cadrului normativ conex, identificarea actelor normative vizate, astfel că, la moment, este dificilă estimarea costurilor de implementare. Costurile nemijlocite țin de elaborarea actelor normative privind instituirea și reglementarea registrului menționat, precum și a actelor normative de modificare a cadrului normativ conex, respectiv vor fi estimate la momentul elaborării cadrului normativ necesar.

La moment, este estimat financiar doar costul elaborării proiectului de Hotărâre a Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind procedura de depunere, examinare și înregistrare a indicațiilor geografice și specialităților tradiționale garantate, care este prezentat în Programul Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029 (acțiunea nr. 2 din Capitolul 7 ”Dreptul proprietății intelectuale” Clusterul 2 ”Piața internă”).

Este important de menționat că adoptarea unei noi legi în domeniul de referință și implementarea eficientă a acesteia ar putea determina următoarele potențiale **beneficii**, generatoare de venituri: *creșterea valorii comerciale a produselor locale, accesibilitatea și integrarea pe piața europeană, creșterea atractivității pentru investiții și dezvoltarea sectoarelor tradiționale, consolidarea turismului rural, conservarea tradiției și a patrimoniului cultural.*

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Sistemul IG și a STG reprezintă un sistem de calitate oferit și garantat consumatorilor de către stat. Promovarea produselor cu IG, DO și a STG constituie o prioritate pentru economia națională, dat fiind faptul că potențialul major al acestor produse constituie un instrument valoros de dezvoltare economică și de progres cultural și social. Beneficiile acestui sistem sunt determinate de avantajele de care se bucură producătorii în cazul în care obțin protecția juridică a acestor denumiri distinctive.

Propunerea normativă are scopul să sporească gradul de valorificare a IG și a STG cu un impact economic pozitiv asupra microîntreprinderilor și a întreprinderilor mici și mijlocii, încurajând competitivitatea pentru a aduce beneficii economiei rurale, în special, în următoarele direcții:

➤ *Competitivitatea și costurile desfășurării afacerilor:*

Deși prețul poate varia semnificativ de la un produs la altul, în funcție de mediul economic, de sector și de statul unde este vândut produsul, precum și de strategia implementată de operatori, sondajul grupului de producători (efectuat în cadrul Studiului elaborat de Comisia Europeană „Evaluarea indicațiilor geografice și specialităților tradiționale garantate protejate în UE” (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=SWD%3A2021%3A427%3AFIN>), publicat la data de 20.12.2021) a constatat că înregistrarea IG are ca rezultat o îmbunătățire a prețurilor în stadiul de produs final (pentru 56% dintre respondenți) și în stadiul agricol (pentru 55% dintre respondenți).

Studiile indică faptul că produsele cu IG aduc un avantaj competitiv și o poziție favorabilă pe piață, care poate oferi unei afaceri mai mulți clienți și profituri mai mari, fiind perceput ca superior concurenților săi. Avantajul competitiv poate fi măsurat în termeni precum: un preț mai mare, rentabilitate, stabilitatea prețurilor și altele, printre care relația dintre IG și turism.

Prețul ridicat permite producătorilor produselor cu IG și a STG să acopere costurile suplimentare, implicate în asigurarea nivelului calității și respectarea prevederilor caietului de sarcini pentru IG și STG.

Astfel, studiile pieței arată că produsele cu IG se vând (în medie) la prețuri de 2,23 ori mai mari decât produsele comparabile, dar fără IG.

➤ *Concurența pe piață:*

Controalele eficiente în toate etapele (de la producători la consumatori) garantează că fermierii/producătorii implicați în producerea/vânzarea produselor cu IG și a STG nu concurează pe piață cu alți producători care folosesc denumirile protejate fără a respecta caietele

de sarcini corespunzătoare. Doar producătorii care respectă caietul de sarcini pot utiliza denumirile protejate. Denumirile înregistrate (IG, DO, STG) sunt protejate împotriva utilizării neautorizate de către entitățile care nu îndeplinesc condițiile specificate în caietul de sarcini. Din aceste considerente, fiecare stat trebuie să pună în aplicare un sistem de control (ex officio) care să asigure supravegherea pe piață a utilizării acestor denumiri.

Conform studiului menționat, valoarea totală a vânzărilor de produse cu IGP și a STG în 2017 a fost estimată la 77,15 miliarde EUR în UE (74,76 miliarde EUR excluzând STG), reprezentând 7% (6,8% excluzând STG) din vânzările totale de alimente și băuturi (1,101 miliarde EUR în UE).

Exporturile de produse cu IGP și a STG către țările din afara UE în anul 2017 au fost estimate la 17,03 miliarde EUR (16,95 miliarde EUR fără STG), acoperind 15,5% (15,4% excluzând STG) din comerțul UE cu produse alimentare și băuturi, având în vedere că comerțul totalul a sectorului alimentar și al băuturilor a reprezentat 110 miliarde EUR.

Valoarea medie a ratei premium pentru produsele cu IGP și a STG în UE a fost estimată în 2017 la 2,07. Această rată valorică indică faptul că valoarea vânzărilor de produse cu IGP și a STG a fost în medie (ponderată) de 2,07 ori mai mare decât valoarea vânzării pentru produsele standard comparabile fără etichetă cu IGP sau STG. Atât vinurile cu IGP, cât și băuturile spirtoase cu IGP au avut prețuri mult mai mari decât produsele standard comparabile. Cea mai mare creștere a fost pentru vinuri (2,85) și cea mai mică pentru produsele alimentare (1,5).

4.4. Impactul social

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Adoptarea unui nou cadru legal privind protecția indicațiilor geografice, specialităților tradiționale garantate va avea un impact social multidimensional în Republica Moldova și anume asupra următoarelor grupe de persoane:

1. *Producătorii locali și artizanii IG și STG* - prin creșterea valorii adăugate a produselor, aceștia dobândesc o recunoaștere legală a calității produselor, ceea ce le permite să obțină un preț superior pe piață. De exemplu, producătorii de brânză Roquefort sau de șuncă Parma au înregistrat creșteri substanțiale ale veniturilor după înregistrarea IG.

2. *Muncitorii din agricultură și industriile conexe* - creșterea cererii pentru produse cu IG și a STG generează noi locuri de muncă în agricultură, în industria de procesare, logistică și turism. Acest efect este deosebit de important pentru zonele rurale, afectate de depopulare și declin economic.

3. *Consumatorii* - beneficiază de o transparență sporită și de garanții privind originea și calitatea produselor. Ei pot face alegeri informate, bazate pe încredere și identitate culturală.

Printre beneficiile care sunt preconizate odată cu adoptarea noului cadru normativ putem enumera:

➤ *Ocuparea forței de muncă*: îmbunătățirea protecției IG va permite producătorilor de IG să își mențină și, eventual, să își extindă producția în zonele rurale, inclusiv prin creșterea rolului grupurilor de producători de IG în gestionarea activelor lor colective.

Indicațiile geografice fac parte din cultura locală și din identitatea teritorială și leagă resursele naturale, umane și culturale dintr-o zonă geografică delimitată. Indicațiile geografice nu pot fi delocalizate și, prin urmare, reprezintă pilonul regiunii în ceea ce privește menținerea, creșterea economică și a locurilor de muncă.

Acestea au efecte de propagare asupra altor întreprinderi, de exemplu asupra industriei de prelucrare a alimentelor, a turismului, al sectorului Horeca, a evenimentelor culturale. De obicei, regiunile rurale cu potențial pentru IG sau STG sunt mai îndepărtate și adesea suferă de o lipsă de oportunități de dezvoltare economică.

Datorită legăturii lor intrinseci cu factorii umani de la locul de producție (competențe și tradiții), IG reprezintă o verigă esențială pentru asigurarea creșterii rurale. IG au ca efect consolidarea factorilor sociali, cum ar fi ocuparea forței de muncă în mediul rural și metodele tradiționale de producție în aria delimitată.

➤ Conservarea tradiției și a patrimoniului cultural: Păstrarea metodelor tradiționale de producție, a know-how-ului și a competențelor va contribui la menținerea structurii sociale în zonele rurale, care sunt adesea îndepărtate. Utilizarea obligatorie a unui logo, împreună cu competențe sporite pentru grupurile de producători, vor spori atractivitatea IG, atât pentru producători, cât și pentru consumatori, protejând astfel patrimoniul cultural.

Realizarea de produse legate de o anumită arie geografică se bazează deseori pe cunoștințe specifice locale și presupune utilizarea unor metode de producție autentice care își au rădăcinile în patrimoniul cultural și social al regiunii de origine a produselor respective. Protecția eficientă a proprietății intelectuale are potențialul de a contribui la creșterea profitabilității și a atractivității profesiilor în sectorul artizanatului tradițional, la conservarea tradițiilor de producție într-un mod cunoscut și consacrat și la promovarea patrimoniului cultural.

Stabilirea procedurilor eficiente pentru înregistrarea IG sau a STG, inclusiv pentru produsele artizanale și industriale, care să țină seama de particularitățile regionale și locale va asigura conservarea și dezvoltarea tradițiilor de producție și de comercializare, precum și promovarea acestor tradiții.

➤ Bunăstarea gospodăriilor casnice și a cetățenilor, situația social-economică în anumite regiuni: Zonele rurale acoperă cea mai mare parte din teritoriul Republicii Moldova, iar IG sunt considerate un atu pentru teritoriile rurale și pot contribui la îmbunătățirea calității vieții în aceste zone, la apariția de noi servicii locale care răspund necesităților locuitorilor, la crearea de noi locuri de muncă. Crearea unui sistem eficient în domeniul IG, DO și STG duce la dezvoltarea mediului rural, care include diversificarea activității în gospodăriile agricole, de exemplu implementarea a noi tipuri de prelucrare/fabricare a brânzei, noi tipuri de vânzare (vânzări directe, vânzări electronice) și/sau agroturism.

Toate acestea au drept beneficiu o mai mare atractivitate pentru turiști. O ilustrare specială a acestui lucru este dezvoltarea turismului viticol, datorită imaginii vinurilor cunoscute și a identificării acestora cu anumite regiuni. IG-urile au contribuit la apariția rutelor desemnate pentru turiști, tururi gastronomice și servicii la ferme/vinării.

4.5. Impactul asupra mediului

IG sunt, prin definiție, legate de locul lor de producție, cu caracteristicile sale naturale și de mediu. Acest lucru plasează durabilitatea mediului în centrul sistemului indicațiilor geografice. Produsele desemnate cu IG depind de factorii naturali care dau naștere specificității lor.

Criteriile de sustenabilitate prevăzute în proiectul de lege vor asigura menținerea și creșterea modelelor de producție care respectă standarde înalte de durabilitate și vor contribui în mod pozitiv la conservarea habitatelor și a biodiversității, a florei și faunei naturale.

Astfel, se pot preconiza beneficii asupra:

- *biodiversității, inclusiv flora, fauna, ecosistemele și serviciile pe care le oferă, precum*

și peisajele - menținerea și creșterea modelelor de producție care respectă standarde înalte de durabilitate vor contribui în mod pozitiv la conservarea habitatelor și a biodiversității, a florei și faunei naturale, menținând astfel biodiversitatea plantelor din soiurile locale și rasele de animale adaptate la mediul lor sau revigorând soiurile ecotip locale.

Utilizarea metodelor/tehnicilor și tehnologiilor de producție mai ecologice pentru producerea produselor cu indicații geografice va încuraja, de exemplu, utilizarea raselor de animale autohtone și a soiurilor de plante adaptate la condițiile de mediu (protecția biodiversității) sau pășunatul animalelor și plantarea pe terase (protecția peisajului).

Totodată, în ultimii ani cetățenii au devenit mai conștienți de aspectele legate de durabilitatea mediului și de schimbările climatice, iar producătorii sunt din ce în ce mai conștienți de faptul că introducerea preocupărilor/criteriilor legate de durabilitatea mediului în caietul de sarcini al produsului poate servi, de asemenea, drept un instrument important de comercializare.

În cadrul UE putem identifica **exemple de conservare a resurselor** (rase de animale, soiuri de plante):

DOP „Jagnięcina podhalańska”(Polonia): Podhale Zackel este o rasă veche de oi adaptată la mediul din munții Carpați polonezi. Un program de conservare menține biodiversitatea și promovează produsele tradiționale obținute de la Podhale Zackel, inclusiv produsele tradiționale obținute de la oile de munte.

IG „Cognac”(Franța): Sectorul „Cognac” și-a consolidat angajamentele în materie de durabilitate prin includerea unor măsuri de agromediu în caietul său de sarcini. În ceea ce privește gestionarea plantațiilor viticole: este interzisă plivirea chimică totală a parcelelor de viță-de-vie; pe toate rândurile de viță-de-vie, controlul vegetației semănate sau spontane este asigurat prin mijloace mecanice sau fizice. Prășirea chimică a „tournières” este interzisă. Sectorul „Cognac” acționează pe multe alte segmente de durabilitate, și anume urmărirea unei certificări de mediu și dezvoltarea unui cadru de responsabilitate socială.

„Magyar szürkemarha hús”IGP (Ungaria): bovinele gri din Ungaria care furnizează această carne sunt crescute într-un sistem tradițional extensiv de pășunat pe jos (animalele merg 20-30 de kilometri pe zi) pe suprafețe semnificative de pășuni, aflate sub protecție de conservare. Vacile au un vițel pe an, care se deplasează imediat cu turma. Acest sistem este durabil și tradițional și asigură conservarea florei și faunei valoroase.

- *climei* - deși nu există multe dovezi cu privire la impactul producției de produse cu IG asupra climei, la nivelul UE s-a estimat că pășunile prelucrate aflate la originea multor brânzeturi cu DOP/IGP asigură o stocare netă de 500 kg de carbon/ha/an. Efectele ecologice externe pozitive care provin de pe pajiști, cum ar fi stocarea carbonului, ar putea fi obținute datorită orientărilor care îi sfătuiesc și îi încurajează pe producători să aplice tehnici de producție de protecție a climei.

Datorită producătorilor de IG care vor aplica metode de producție care contribuie la reducerea la minimum a impactului negativ asupra climei se vor atenua schimbările climatice negative. În același timp, măsurile legislative pot facilita adoptarea de noi tehnici, în special pentru a încuraja adoptarea unei producții compatibile cu schimbările climatice.

- *resurselor naturale* - respectarea de către producători de IG a standardelor de mediu mai ridicate și gestionarea responsabilă a producției cu IG va favoriza creșterea calității apei, a aerului și a solului. Întrucât o parte din producția de IG poate avea, de asemenea, efecte de atenuare a creșterii temperaturilor prin conservarea solurilor, reducerea riscurilor de incendii și a amenințărilor la adresa deșertificării, implicarea producătorilor în producția de IG durabilă din punctul de vedere al mediului ar trebui să sporească aceste efecte pozitive.

Exemple din UE de conservare a peisajului și a habitatelor:

IGP „Limone di Siracusa” (Italia): Această lămâie aparține pe deplin culturii și istoriei Italiei și caracterizează peisajul din partea de sud-est a Siciliei.

„Queijo Terrincho” DOP (Portugalia): Exploatarea extensivă a rasei ovine este un exemplu de menținere a habitatului, contribuind, de asemenea, la reducerea riscului de incendii. Sistemul extensiv păstrează structura solului și reduce deșertificarea. Solurile sunt mai puțin expuse eroziunii, care are un impact pozitiv într-o regiune în care ariditatea este semnificativă. În același timp, biodiversitatea este conservată.

În concluzie, cu cât mai multe produse cu indicații geografice vor fi realizate în mod sustenabil, cu atât mai mult vor fi resimțite impacturile pozitive, atât în ceea ce privește protecția biodiversității, bunăstarea animalelor, gestionarea resurselor naturale și a peisajelor, cât și din punctul de vedere al contribuției lor la o alimentație sănătoasă și sustenabilă, cu condiția ca majoritatea grupurilor de producători să își asume angajamente de sustenabilitate cuprinzătoare și tangibile.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Nu este aplicabil.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Prin proiectul Legii privind indicațiile geografice, specialitățile tradiționale garantate și mențiunile facultative de calitate se transpun complet prevederile relevante din Directiva 2004/48/CE și parțial prevederile Regulamentului (UE) 2023/2411 și Regulamentului (UE) 2024/1143.

Prin conținutul său, proiectul legii reglementează în mod direct și exhaustiv toate aspectele esențiale prevăzute de

Directiva 2004/48/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind respectarea drepturilor de proprietate intelectuală, inclusiv norme procedurale privind acțiunile în justiție, măsurile provizorii, aplicarea sancțiunilor în caz de încălcare a drepturilor asupra IG, STG. Aceste dispoziții corespund cadrului general de respectare a drepturilor de proprietate intelectuală, iar aplicarea lor se face în conformitate cu legislația generală în vigoare.

Regulamentul (UE) 2023/2411 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 octombrie 2023 privind protecția indicațiilor geografice pentru produsele artisanale și industriale și de modificare a Regulamentelor (UE) 2017/1001 și (UE) 2019/1753 introduce, la nivelul UE, un sistem de protecție specifică a indicațiilor geografice pentru produsele neagricole și stabilește proceduri eficiente pentru înregistrarea în UE a indicațiilor geografice pentru produsele artisanale și industriale, care să țină seama de particularitățile locale și regionale. Sistemul de protecție a indicațiilor geografice pentru produsele artisanale și industriale prevăzut în acest regulament asigură conservarea și dezvoltarea tradițiilor de fabricație și de comercializare.

Regulamentul (UE) 2024/1143 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 aprilie 2024 privind indicațiile geografice pentru vin, băuturi spirtoase și produse agricole, precum și privind specialitățile tradiționale garantate și mențiunile facultative de calitate pentru produsele agricole, de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1308/2013, (UE) 2019/787 și (UE) 2019/1753 și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 1151/2012 a fost adoptat în vederea consolidării cadrului normativ european pentru a furniza un sistem unitar și exclusiv de protecție a IG pentru vin, băuturi spirtoase și produse agricole ale căror caracteristici, atribute și reputație sunt legate de locul lor de producție, iar obiectivele generale constau în asigurarea unei protecții eficiente a drepturilor de proprietate intelectuală în UE, inclusiv a unor procese de înregistrare eficiente, pentru a-i recompensa în mod corect pe producători pentru eforturi și sporirea utilizării IG în toată Uniunea, în beneficiul economiei rurale.

Regulamentele europene menționate constituie cadrul juridic european de bază privind IG și STG și au ca scop protejarea denumirilor produselor care au o legătură specifică cu o anumită zonă geografică. Astfel, având în vedere că aprobarea Regulamentului (UE) 2023/2411 și Regulamentului (UE) 2024/1143 a condus la reformarea domeniului indicațiilor geografice și aceste reglementări au menirea de a fortifica protecția conferită acestora ca drepturi de proprietate intelectuală, inclusiv prin reducerea timpului necesar pentru a obține înregistrarea și consolidarea acestor drepturi în numele grupurilor de producători, considerăm că transpunerea acestora în legislația națională reprezintă o prioritate și un beneficiu pentru producătorii locali din sectoarele vizate.

Menționăm că, anterior în Legea nr. 66/2008 a fost transpus Regulamentul (UE) nr. 1151/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 noiembrie 2012 privind sistemele din domeniul calității produselor agricole și alimentare, care a fost abrogat prin Regulamentul (UE) 2024/1143.

Respectiv, Regulamentul (UE) 2023/2411 și Regulamentul (UE) 2024/1143 nu au fost transpuse anterior în legislația națională.

Pentru actele UE care fac obiectul transunerii conform proiectului legii au fost perfectate tabelele de concordanță corespunzătoare.

5.2. Măsurile normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Nu este aplicabil.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În conformitate cu prevederile art. 8 lit. a) și art. 9 alin. (1) și (2) din Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, a fost publicat anunțul privind inițierea procesului de elaborare a prezentului proiect, care poate fi accesat la link-ul: <https://agepi.gov.md/ro/transparency/consultation>. Un anunț similar a fost plasat și pe platforma www.particip.gov.md.

În temeiul Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul legii a fost plasat pentru **consultări publice** pe platforma www.particip.gov.md și poate fi accesat la link-urile: <https://particip.gov.md/ro/document/stages/consultari-publice-privind-proiectul-de-lege-privind-indicatiile-geografice-specialitatile-traditionale-garantate-si-mentiunile-facultative-de-calitate/14278>, precum și <https://agepi.gov.md/ro/transparency/consultation>.

În procesul de avizare și consultare publică au fost recepționate propuneri de la: Ministerul Finanțelor, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Cancelaria de Stat, Ministerul Mediului, Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, Grupul de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător și Centrul de Armonizare a Legislației.

A susținut proiectul fără propuneri și obiecții: Ministerul Culturii, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării și Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru.

La data de 16.06.2025 au fost organizate **dezbateri publice** pe marginea conceptului proiectului legii, pe Platforma consultativă permanentă în cadrul AGEPI, instituită prin Ordinul Directorului general AGEPI nr. 201 din 29.12.2023, cu participarea mandatarilor autorizați în proprietatea intelectuală. Anunțul privind organizarea dezbaterilor publice a fost plasat [pe web site-ul oficial al instituției](https://agepi.gov.md/ro/news/anun%C8%9B-privind-organizarea-dezbaterilor-publice) (<https://agepi.gov.md/ro/news/anun%C8%9B-privind-organizarea-dezbaterilor-publice>). Propunerile formulate în cadrul ședinței au fost examinate și luate în considerare la perfecționarea proiectului.

Reieșind din faptul că proiectul legii transpune regulamente ale Uniunii Europene și cade sub incidența coordonării prealabile cu Comisia Europeană, setul de documente relevante a fost transmis Comisiei Europene conform procedurii. Urmare evaluării efectuate, expediată la data de 07.11.2025, Comisia:

➤ pentru componenta aferentă Directivei 2004/48/CE, a formulat unele întrebări de ordin general, de exemplu dacă prevederile directivei sunt transpuse în fiecare lege specială din domeniu sau dacă anumite articole (de ex. art. 5 din directivă) sunt transpuse în Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe. De asemenea, au fost formulate două propuneri, una cu referire la măsurile de asigurare a acțiunii privind încălcarea drepturilor (art. 79 alin. (4) – urmare renumerotării art. 82 din proiectul de lege) și a doua privind utilizarea termenului ”proporționalitate” în loc de ”corectitudine/echitate” (art. 80 alin. (3) – urmare renumerotării art. 83 din proiectul de lege). Propunerile au fost acceptate și incluse în proiect.

➤ pentru componenta aferentă Regulamentului (UE) 2023/2411, a formulat 4 recomandări, care au fost acceptate și deplin integrate în versiunea definitivă a proiectului de lege. Recomandările au vizat:

- modificările caietului de sarcini, art. 26 din proiect – a fost inclus un nou alineat privind depunerea unei cereri de modificare a caietului de sarcini pentru produse artizanale sau industriale de către un producător care utilizează indicația geografică;
- anularea înregistrării și anume că o autoritate națională trebuie să dețină atribuții privind anularea înregistrării, inclusiv din oficiu. Art. 27 din proiectul legii a fost modificat corespunzător;
- cerințele pe care organismele de conformitate trebuie să le îndeplinească. Proiectul a fost completat cu art. 74-76, care au transpus art. 55-57 din Regulamentul (UE) 2023/2411.
- pentru componenta aferentă Regulamentului (UE) 2024/1143, a formulat 10 recomandări, care au fost acceptate și deplin integrate în versiunea definitivată a proiectului de lege. Recomandările au vizat, în principal:
 - anularea înregistrării, atât a înregistrării indicației geografice – art. 27 din proiect, cât și a înregistrării STG – art. 60 din proiect, care au fost modificate corespunzător;
 - aspecte procedurale privind STG și anume opoziția și procedura de opoziție la înregistrare (art. 57, 59 din proiectul de lege), care au fost argumentate prin faptul că în conformitate cu art. 51 alin. (3) din proiect prevederile legii se aplică *mutatis mutandis* și înregistrării STG, modificării caietului de sarcini, anulării înregistrării, cu excepția cazului când capitolul privind STG nu prevede altfel;
 - aspecte privind conținutul atestatului de conformitate (art. 71 din proiect) sau supravegherea utilizării pe piață a IG și a denumirilor STG (art. 72 din proiect). Toate au fost acceptate.

La data de 05.02.2026, în scopul elucidării oricăror neclarități cu referire la recomandările Comisiei Europene, a avut loc ședința de lucru cu reprezentanții Comisiei Europene, AGEPI și Biroului pentru integrare europeană. În cadrul acestei ședințe au fost discutate unele aspecte cu referire la anularea înregistrării IG și STG, precum și delegarea anumitor sarcini de control și cerințele pe care organismele de conformitate trebuie să le îndeplinească (art. 55-57 din Regulamentul (UE) 2023/2411). Cu referire la celelalte aspecte reprezentanții Comisiei Europene au susținut propunerile AGEPI de modificare sau precizările prezentate în sinteza la proiect.

Menționăm că, proiectul de lege a fost definitivat urmare ședinței din 05.02.2026 și conține toate recomandările acceptate și agreate cu Comisia Europeană.

7. Concluziile expertizelor

Proiectul de lege a fost examinat de Centrul Național Anticorupție, care, prin raportul de expertiză anticorupție nr. ELO25/10979 din 01.12.2025, a constatat existența unor factori de risc și a recomandat revizuirea proiectului în raport cu obiecțiile și recomandările formulate. În acest context, proiectul a fost revizuit în conformitate cu recomandările recepționate.

Prin declarație de compatibilitate nr. 18-69-7655 din 15.07.2025 întocmită de Centrul de Armonizare a Legislației s-a solicitat revizuirea proiectului și a instrumentelor de armonizare potrivit recomandărilor. Astfel, toate propunerile și obiecțiile înaintate au fost analizate și înserate în tabelul de sinteză a obiecțiilor și propunerilor aferentă proiectului de lege.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Prezentul proiect se încadrează perfect în cadrul normativ în vigoare, întrucât are drept scop consolidarea unui mecanism de protecție deja instituit și reglementat.

Urmare adoptării proiectului, în temeiul art. 1 alin. (6) din lege, în vederea stabilirii modului de perfectare, de depunere și de examinare a cererii de înregistrare a indicațiilor geografice și a specialităților tradiționale garantate, inclusiv privind caietul de sarcini și documentul unic, de modificare a caietului de sarcini, depunere și examinare a observațiilor și opozițiilor, condițiile privind solicitantul/grupul de producători, conținutul certificatului de conformitate va fi elaborat Regulamentul privind procedura de depunere, examinare și înregistrare a indicațiilor geografice și a specialităților tradiționale garantate, care va fi aprobat de Guvern și va substitui Regulamentul privind procedura de depunere, examinare și înregistrare a indicațiilor geografice, a denumirilor de origine și a specialităților tradiționale garantate, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 610/2010.

De asemenea, proiectul legii stabilește înscrierea informațiilor relevante privind denumirile de origine, indicațiile geografice și specialitățile tradiționale garantate conform reglementărilor din lege în Registrul național al denumirilor de origine, Registrul național al indicațiilor geografice și, respectiv, Registrul național al specialităților tradiționale garantate fiind necesară realizarea acțiunilor de reglementare a registrelor.

În aceeași ordine de idei, în scopul actualizării autorităților competente abilitate cu atribuții și responsabilități referitoare la produsele cu denumiri de origine și indicații geografice și la specialitățile tradiționale garantate și autorităților competente responsabile de controalele oficiale privind conformitatea acestor produse - se va revedea Hotărârea Guvernului nr. 644/2010 cu privire la desemnarea autorităților competente abilitate cu atribuții și responsabilități referitoare la produsele cu denumiri de origine și indicații geografice și la specialitățile tradiționale garantate și a autorităților competente responsabile de controalele oficiale privind conformitatea acestor produse.

Totodată, în vederea asigurării unui grad mai mare de armonizare cu legislația UE (în particular normele Regulamentul (UE) 2024/1143 de modificare a Regulamentul (UE) 2019/787) urmează să fie modificat Regulamentul privind definirea, descrierea, prezentarea și etichetarea băuturilor ce conțin alcool, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 589/2023.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

În contextul normelor privind controlul oficial și, în special, în temeiul prevederilor art. 67 din proiectul legii, urmează să fie stabilit cadrul instituțional necesar organizării producerii și introducerii pe piață a produselor cu indicație geografică protejată și a specialităților tradiționale garantate. Corespunzător, autoritățile menționate conform art. 67 alin. (1) din proiectul legii urmează să elaboreze și să aprobe regulile de elaborare și de coordonare a caietelor de sarcini, privind desemnarea grupului de producători recunoscut, de organizare a procedurilor de verificare a conformității produselor cu caietele de sarcini.

Ministru

Vladislav COJUHARI